

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRESİ

20–21 Fevral 2026

Hilton Otel , Bakı

Metabolik xəstədə lipid azaldıcı terapiya

Cəfərli Lamiyə
21.02.2026

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRESİ

20–21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

Metabolik xəstə hansıdır ?

- Abdominal piylənmə
Bel çevrəsi: Kişi ≥ 94 sm, Qadın ≥ 80 sm (İDF-İnternational Diabetes Federation-kriteriyası)
- Triqliserid yüksəkliyi
 ≥ 150 mg/dl ($\geq 1,7$ mmol/l)
- HDL aşağı olması
kişi: < 40 mg/dl (1.0 mmol/l)
qadın: < 50 mg/dl (1.3 mmol/l)
- AT yüksəkliyi
 $\geq 130/85$ mm.Hg və ya AH müalicəsi alır
- Aclıq qlukoza yüksəkliyi
 ≥ 100 mg/dl (5,6 mmol/l) və ya tip 2 diabeti var

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRƏSİ

20–21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

Xəstə:

- 51 yaşında, kişi
- Boy:171, çəki -97 kq
- Bel çevrəsi 108 sm
- AT 150/90 mmHg
- Metformin 1000 mg qəbul edir (3 gündür təyin olunub)
- 20 ilə yaxın siqaret çəkdiyini, son 5 ildir dayandırdığını bildirir
- Şikayəti: yüngül fiziki aktivlik zamanı ciddi tənqənəfəslik və tez tez baş ağrısı

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRƏSİ

20-21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

Laborator göstəricilər:

Qeydiyyat Tar. : 16.10.2025 11:29:27 Şöbə : I

TEST ADI	*	NƏTİCƏ	VAHİD	REFERANS	ƏVVƏLKİ NƏTİCƏ
Alanin aminotransferaza (ALT)	↑	40.8	U/L	< 33	
Aspartat aminotransferaza (AST)	↑	38.1	U/L	< 32	
HDL xolesterol		55.4	mg/dL	40 - 80	
Kreatinin		0.87	mg/dL	0,5 – 1,3	
LDL xolesterol	↑	201.8	mg/dL	100 - 129	
Optimal və ya orta 100-129 Sərhəddə yüksək 130-159 yüksək 160-189 Çox yüksək >190					
Qlükoza (acliq)	↑	155.3	mg/dL	70 - 100	
Triqliseridlər (TGL)	↑	213.4	mg/dL	55 - 150	
Xolesterol total	↑	229.6	mg/dL	135 - 200	
Lipoprotein (A)		<37	nmol/L		

Normal : < 75
Orta risk : 75-125
Yüksək risk : > 125

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRESİ

20–21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

Lipoprotein A

- ✓ Hər yetkin şəxsdə ən azı bir dəfə də olsa ölçülməli
- ✓ Ailə anamnezi müsbət olan xəstələr
- ✓ Erkən yaşda ASCVD olan xəstələrdə (kişi <55yaş, qadın <60 yaş)
- ✓ Orta riskli xəstələrdə risk modifikatoru kimi (Lp A > 50 mg/dl)
- ✓ Ailəvi hiperxolesterinemiya
- ✓ 90% irsi ötürülür

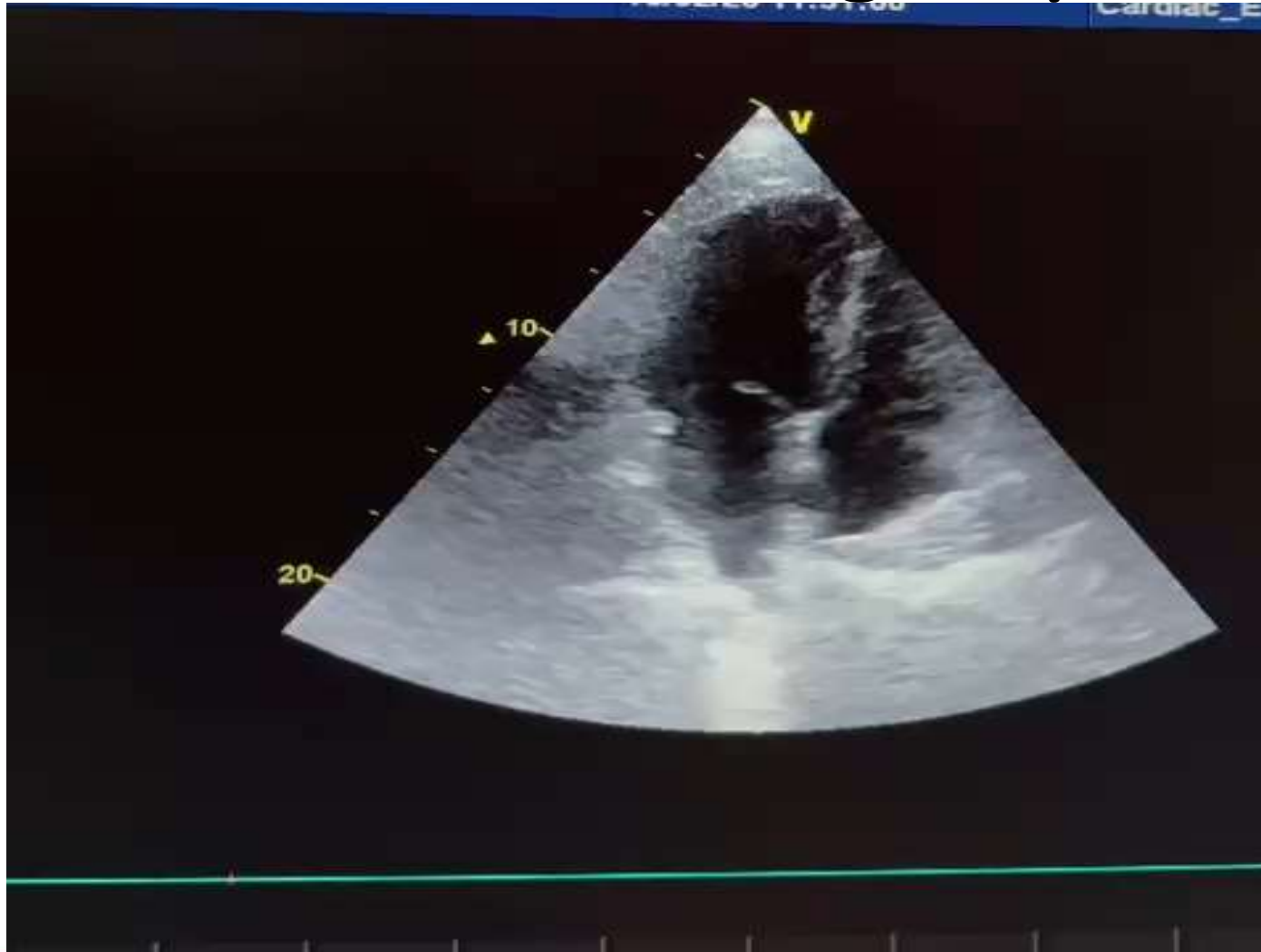
KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRƏSİ

20–21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

Exokardiografiya:

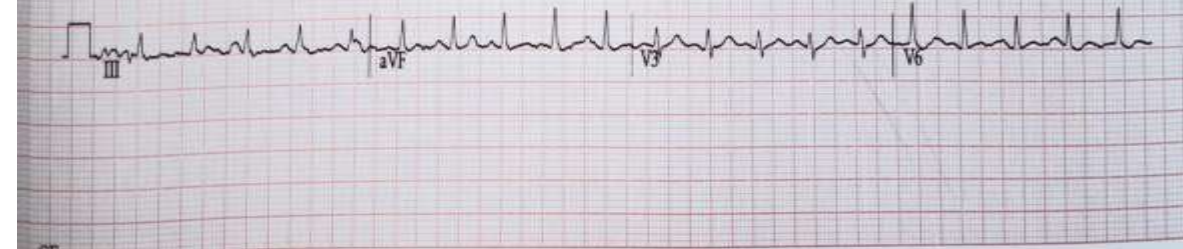
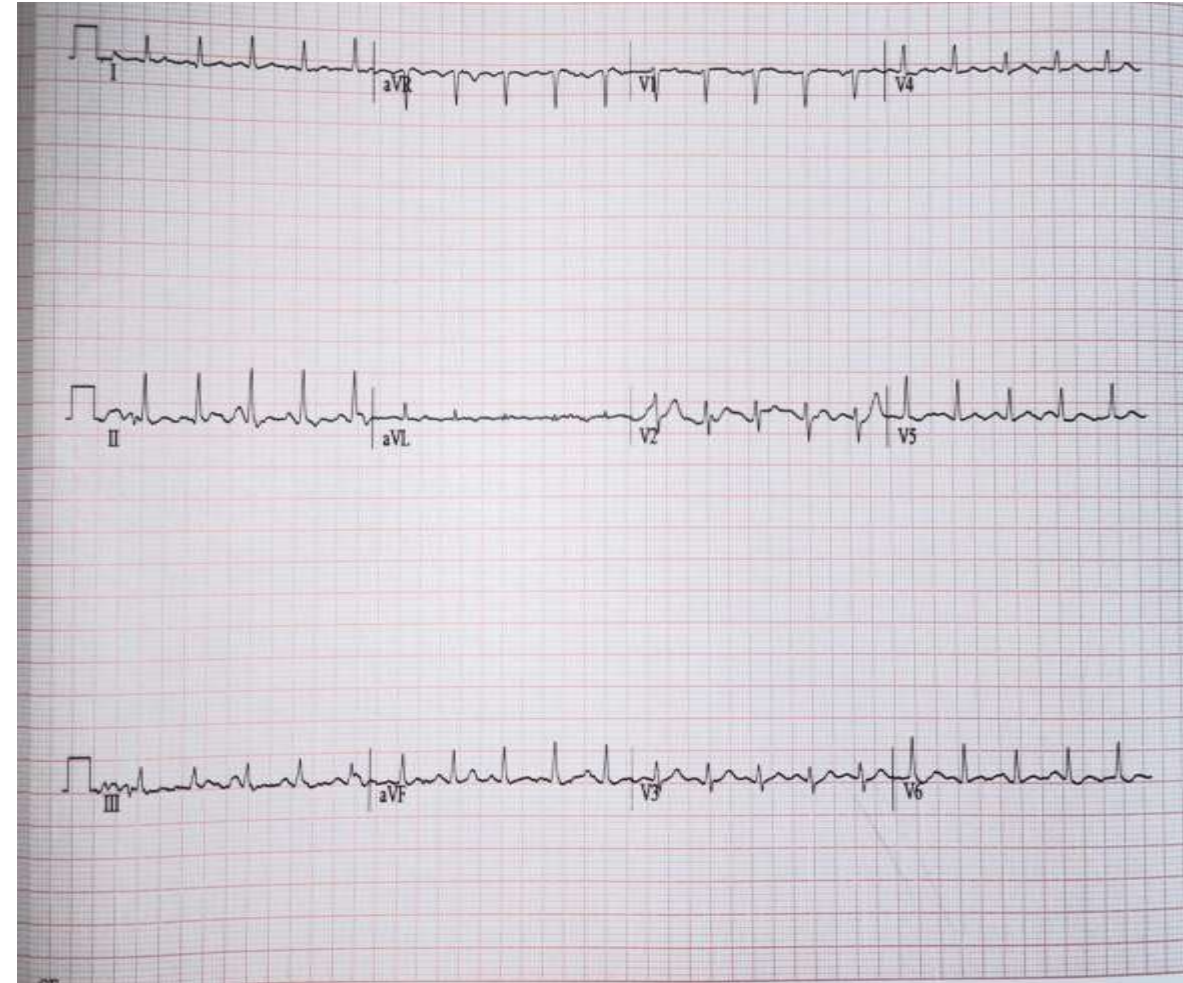
KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRESİ

20-21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

Stress test:

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRƏSİ

20-21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

KT angiografiya:

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRESİ

20-21 Fevral 2026
Hilton Otel, Bakı

Calcium Score

Vessel	# of Voxels	Volume (mm ³)	Min. HU	Max. HU	Avg. HU	SD	Agatston
LM	20	4.61	132	187	153.45	17.19	1.71
LAD	203	51.60	130	313	192.58	48.41	46.14
RCA	34	7.42	131	206	155.12	21.96	4.78
Total	257	63.63	130	313	184.58	46.64	52.62

CAC (Koronar arter kalsium) skoru:

- CAC=0 aşağı risk
- CAC 1-99 aşağı-orta risk
- CAC 100-399 yüksək risk
- CAC \geq 400 çox yüksək risk

*CAC skoru olan xəstə artıq subklinik ateroskleroza olan xəstədir

Metabolik xəstələrə yanaşma necə olmalıdır?

Lipid azaldıcı
terapiya

AT müalicəsi

Qlükoza və insulin
rezistentliyinin
müalicəsi

Həyat tərzinin
dəyişdirilməsi

Risk dəyərləndirilməsi:

Table 3 Cardiovascular risk categories

Very high risk	<p>People with any of the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Documented ASCVD, either clinical or unequivocal on imaging. Documented ASCVD includes previous ACS (MI or unstable angina), chronic coronary syndromes, coronary revascularization (PCI, CABG, and other arterial revascularization procedures), stroke and TIA, and peripheral arterial disease. Unequivocally documented ASCVD on imaging includes those findings that are known to be predictive of clinical events, such as significant plaque^a on coronary angiography or CT scan or on carotid or femoral ultrasound or markedly elevated CAC score by CT^b • DM with target organ damage,^c or at least three major risk factors, or early onset of T1DM of long duration (>20 years) • Severe CKD (eGFR <30 mL/min/1.73 m²) • A calculated SCORE2 or SCORE2-OP $\geq 20\%$ for 10 year risk of fatal or non-fatal CVD • FH with ASCVD or with another major risk factor
High risk	<p>People with any of the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Markedly elevated single risk factors, in particular TC >8 mmol/L (>310 mg/dL), LDL-C >4.9 mmol/L (>190 mg/dL), or BP $\geq 180/110$ mmHg • Patients with FH without other major risk factors • Patients with DM without target organ damage,^c with DM duration ≥ 10 years or another additional risk factor • Moderate CKD (eGFR 30–59 mL/min/1.73 m²) • A calculated SCORE2 or SCORE2-OP $\geq 10\%$ and <20% for 10 year risk of fatal or non-fatal CVD
Moderate risk	<p>People with any of the following:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Young patients (T1DM <35 years; T2DM <50 years) with DM duration <10 years, without other risk factors • Calculated SCORE2 or SCORE2-OP $\geq 2\%$ and <10% for 10 year risk of fatal or non-fatal CVD
Low risk	<ul style="list-style-type: none"> • Calculated SCORE2 or SCORE2-OP <2% for 10 year risk of fatal or non-fatal CVD

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRESİ

20–21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

Qərar:

Total CV risk	Untreated LDL-C levels					
	<1.4 mmol/L (<55 mg/dL)	1.4 to <1.8 mmol/L (55 to <70 mg/dL)	1.8 to <2.6 mmol/L (70 to <100 mg/dL)	2.6 to <3.0 mmol/L (100 to <116 mg/ dL)	3.0 to <4.9 mmol/L (116 to <190 mg/ dL)	≥4.9 mmol/L (≥190 mg/dL) ^a
Low	Lifestyle advice	Lifestyle advice	Lifestyle advice	Lifestyle advice	Lifestyle modification, consider adding drug if uncontrolled	N/A ^a
Moderate	Lifestyle advice	Lifestyle advice	Lifestyle advice	Lifestyle modification, consider adding drug if uncontrolled	Lifestyle modification, consider adding drug if uncontrolled	N/A ^a
High	Lifestyle advice	Lifestyle advice	Lifestyle modification, consider adding drug if uncontrolled	Lifestyle modification and concomittant drug intervention	Lifestyle modification and concomittant drug intervention	Lifestyle modification and concomittant drug intervention
Very high primary prevention	Lifestyle modification, consider adding drug	Lifestyle modification, consider adding drug	Lifestyle modification and concomittant drug intervention	Lifestyle modification and concomittant drug intervention	Lifestyle modification and concomittant drug intervention	Lifestyle modification and concomittant drug intervention
Very high secondary prevention	Lifestyle modification and concomittant drug intervention	Lifestyle modification and concomittant drug intervention	Lifestyle modification and concomittant drug intervention	Lifestyle modification and concomittant drug intervention	Lifestyle modification and concomittant drug intervention	Lifestyle modification and concomittant drug intervention

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRƏSİ

20-21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

SCORE2

Sex	☒ Male	☐ Female
Age	51	years
Smoking	☐ Other	☒ Current
SBP	150	mm Hg
Total cholesterol	229.6	mg/dL ↔
HDL cholesterol	55.4	mg/dL ↔
Risk region See Evidence for definition of risk regions.	☐ Low ☐ Moderate ☐ High ☒ Very high	
16.5 % 10-year risk of CVD		

Lipid azaldıcı terapiya:

Əsas hədəf : LDL-C !

- Statin
- Ezetimib
- PCSK9 (Proprotein Convertase Subtilisin/Kexin 9) inhibitorları
- Bempedoy turşusu

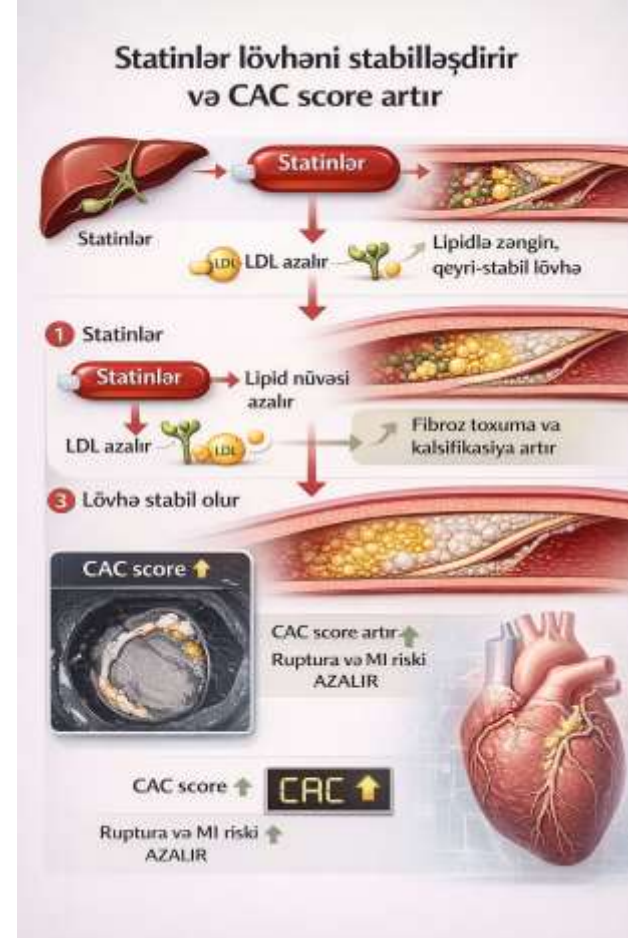
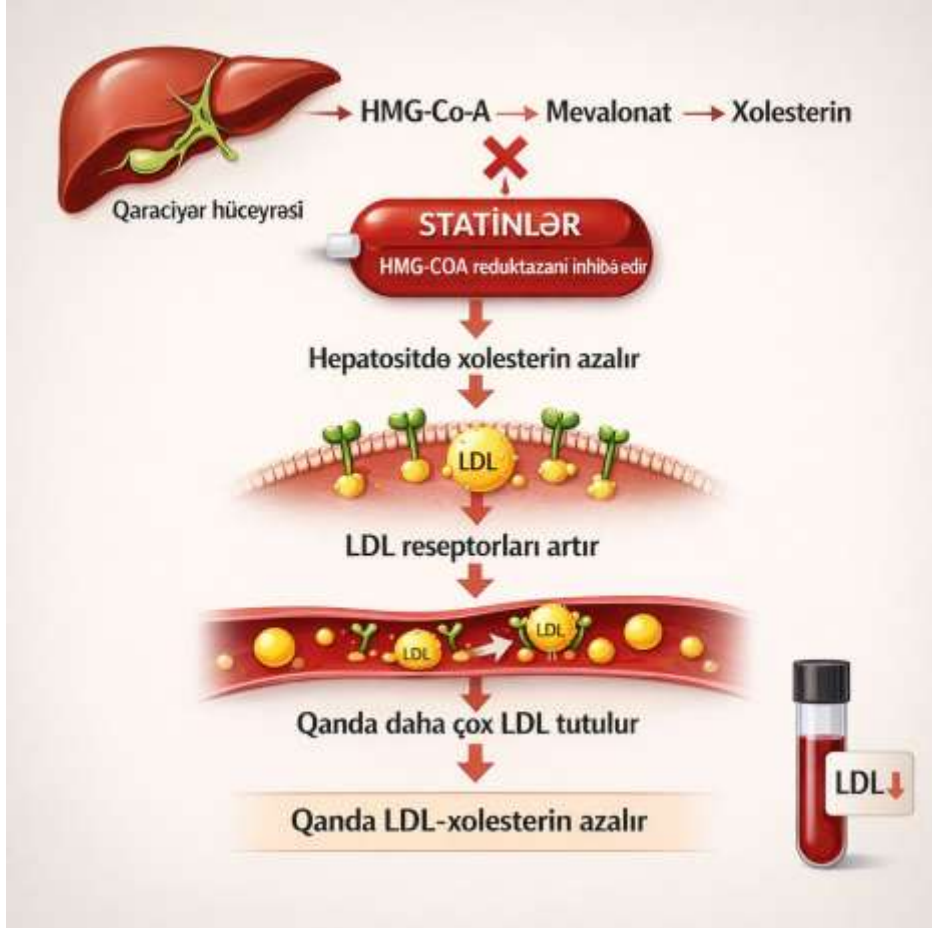
KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRESİ

20-21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

STATİN

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRƏSİ

20–21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

STATİNLƏR :

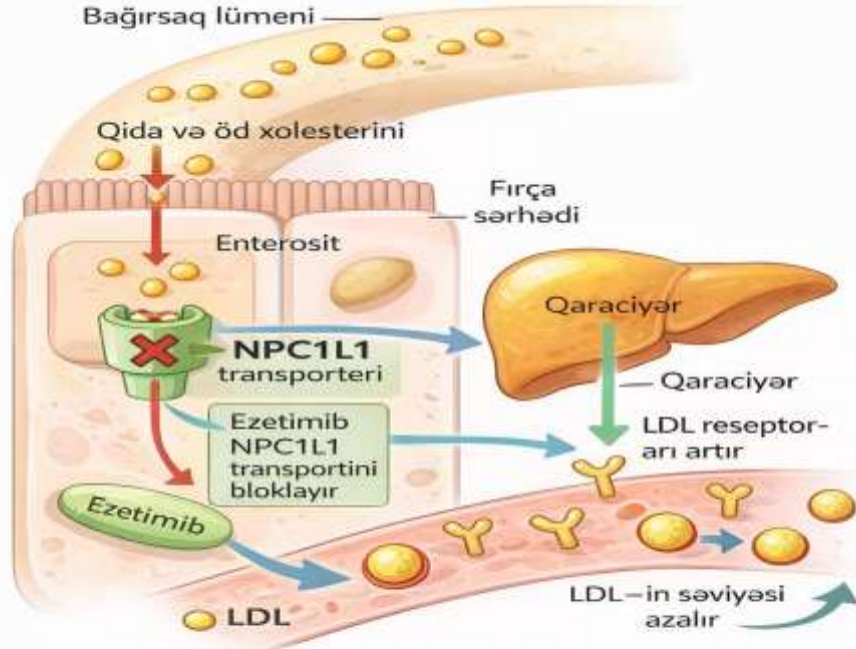
- Yüksək intensivlikli statinlər LDL-C səviyyəsini $\geq 50\%$;
- Orta intensivlikli statinlər LDL-C səviyyəsini 30-50%;
- Triqliseridləri 10-20% - azaldır
- HDL səviyyəsini 1-10% artırır
- Ən çox istifadə olunanlar : Rozuvastatin 10-20-40 mg
- Atorvastatin 20-40-80 mg

Ezetimib

- 10 mg doza LDL-C səviyyəsini 15-22% azaldır;
Triqliserid 8% azaldır;
HDL 3% artır

Ezetimibin təsir mexanizmi

Ezetimib NPC1L1 transportini bloklayır

- Qaraciyərə daha az xolesterin gəlir
- Qaraciyər LDL reseptorlarını artır
- LDL-in səviyyəsi azalır

Ezetimib NPC1L1 transportini bloklayır → Qaraciyərə daha az xolesterin gəlir → Qaraciyər LDL reseptorlarını artır → LDL-in səviyyəsi azalır

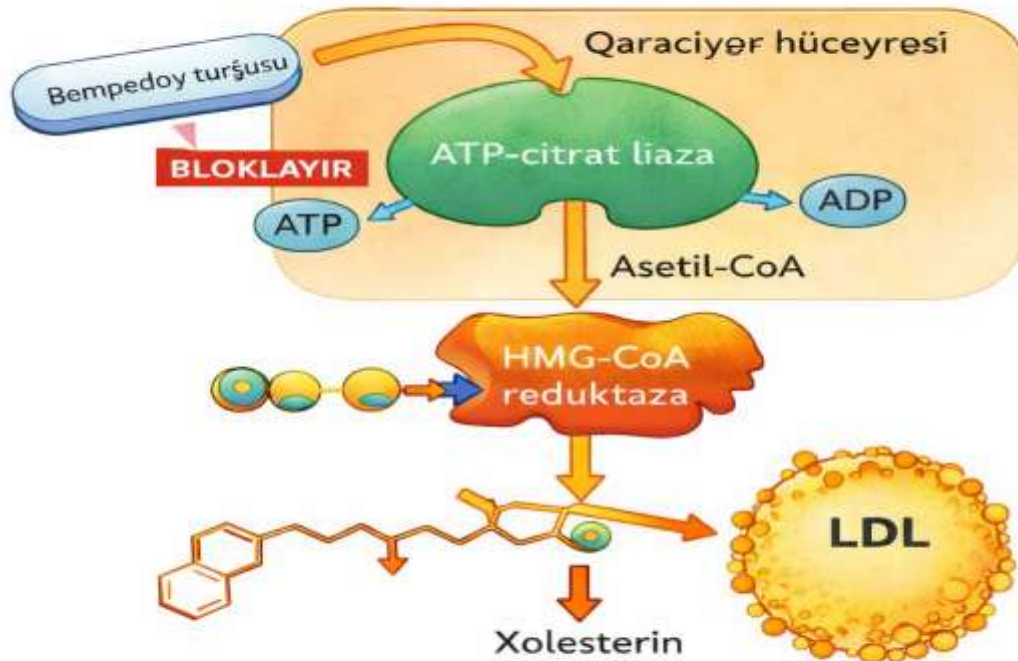

PCSK9 (Proprotein Convertase Subtilisin/Kexin 9) inhibitorları

- Alirocumab, Evolocumab (monoklonal anticisim, PCSK9-a bağlanır)
- Inclisiran (PCSK9 sintezini bloklayır)
- Statinlərdən fərqli olaraq Lp A səviyyəsini 30-40% azaldır
- LDL-C səviyyəsini 60%-ə qədər azaldır

Bempedoy turşusu

Tək doz gündə 180 mg istifadə olunur;

Monoterapiya kimi LDL-C səviyyəsini 23%;

Statinlə 18%;

Ezetimiblə 38% azaldır

Triqliserid hədəfləri:

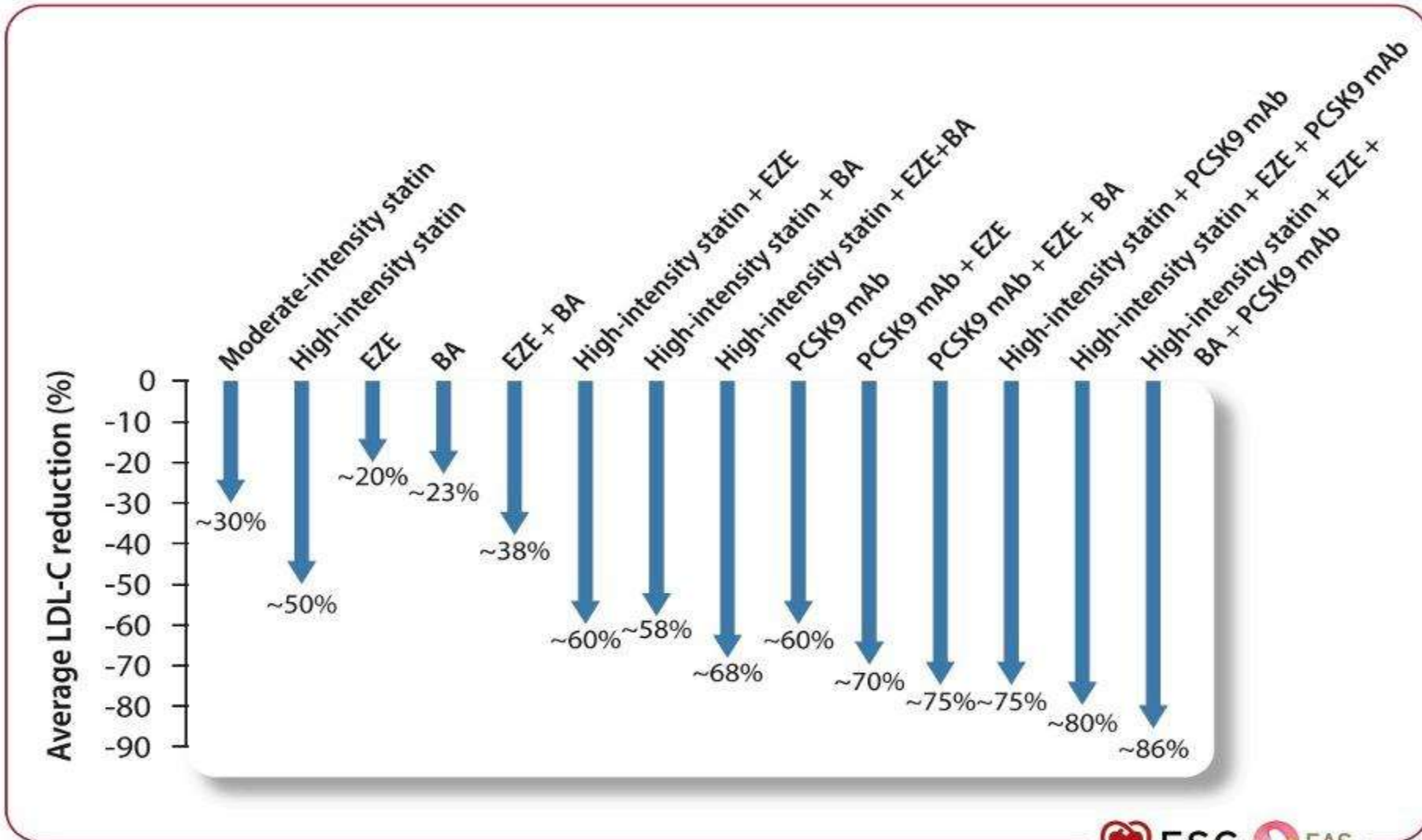
- TG \geq 150 mg/dl (\geq 1,7 mmol/l) \rightarrow KVDX riski artır
- TG $>$ 200 mg/dl ($>$ 2.3 mmol/l) \rightarrow dərman istifadəsinə başlanmalı (Statin, statin+icosapent etil 2 x 2g/gün)
- TG \geq 500 mg/dl (\geq 5,6 mmol/l) \rightarrow Fibrat

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRƏSİ

20-21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRƏSİ

20-21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

Müalicə sonrası laborator göstəricilər:

Qeydiyyat Tar. : 08.01.2026 10:17:23		Şöbə		: Həkim - Kardioloq -Cəfərli Lamiyə Ədalət	
BiOKİMYA		Istək Tar : 1/8/2026 10:08:00 AM	Nüm. Qəbul :	Təs.Tar :	1/8/2026 12:46:40 PM
Barkod Tar : 1/8/2026 10:17:23 AM					
TEST ADI	*	NƏTİCƏ	VAHİD	REFERANS	ƏVVƏLKİ NƏTİCƏ
Triqliseridlər (TGL)		147.6	mg/dL	Normal 0 - 150 Serhedde 150 - 199 Yuksekk 200 - 499	
Xolesterol total		191.2	mg/dL	Normal <200 Yüksək 200-239 Çox yüksək >240	
LDL xolesterol		112.1	mg/dL	Normal <100 Sərhədə yaxın 100-129 Sərhəd 130-159 Yüksək 160-189 Çox yüksək >190	

Müalicədən əvvəlki laborator göstəricilər:

LDL xolesterol	↑	201.8	mg/dL
			Optimal və 160-189 Ç
Qlükoza (aclıq)	↑	155.3	mg/dL
Triqliseridlər (TGL)	↑	213.4	mg/dL
Xolesterol total	↑	229.6	mg/dL

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRƏSİ

20–21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

Yadda saxlamalı:

KARDİOMETABOLİK VƏ NADİR XƏSTƏLİKLƏR KONQRƏSİ

20–21 Fevral 2026
Hilton Otel , Bakı

Diqqətiniz üçün təşəkkürlər !